

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.21.125/2016/3/II.

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Major Erzsébetügyvéd (**felperesi jogi képviselő címe**) által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek – a Tamási BertoldÜgyvédi Iroda () és az Olajos és Társa Ügyvédi Iroda (**alperesi jogi képviselő 2 címe**) által képviselt **alperes neve (alperes címe)** alperes ellen **támogatás visszafizetése** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2016. június 9. napján meghozott 36.P.22.366/2013/57. számú ítélete ellen a felperes 59. sorszámon előterjesztett és 60. sorszámon indokolt, valamint az alperes 58. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezését nem érinti. A fellebbezett körben az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja, a keresetet teljes egészében elutasítja, és az alperest mentesíti az elsőfokú perköltség, valamint a kereseti illeték részbeni megfizetése alól. A kereseti illeték megfizetéséről és viseléséről hozott rendelkezést úgy változtatja meg, hogy azt egészében az állam viseli. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint + áfa együttes első- és másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 51.795.867 forint nem jogszerűen felhasznált fejlesztési támogatás és annak a 13/2008. (VII. 22.) SZMM rendelet (a továbbiakban: rendelet) 37. §-ának (3) bekezdésében írt kamata, valamint a perrel felmerült költségek megfizetésére. Keresetének jogalapjaként a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: törvény) és a rendelet szabályaira hivatkozott.

Az alperes a kereset elutasítását és perköltségeinek megállapítását kérte. Arra hivatkozott, hogy 2009. december 31. napjáig jogszerűen használta fel szakképzés fejlesztési célra a támogatási összegeket.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 32.000.000 forintot és annak 2010. március 16. napjától a kifizetésig járó, a mindenkorl jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamatát, valamint 190.000 forint részperköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felperes illetékmentessége folytán le

nem rótt kereseti illetékből 915.000 forintot, valamint az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt bírósági meghagyás elleni ellentmondás 450.000 forint illetékét az alperes köteles az adóhatóság külön felhívására az államnak megfizetni, míg a fennmaradó 585.000 forint kereseti illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolásában kifejtette, a bíróságnak abban a kérdésben kellett döntenie, hogy a szakképzési támogatás felhasználása megfelelt-e a jogszabályoknak. Megállapította, hogy a 2009. november 2-án tartott ellenőrzés idő előtti volt, ugyanis a támogatások felhasználására az alperes 2009. december 31-ig volt jogosult. Az, hogy a per tárgyát képező 51.795.867 forint nem állt rendelkezésre, még nem alapozza meg a felperes által előírt fizetési kötelezettséget, hiszen a számviteli, könyvelési szabályok betartásának elmulasztása nem jelenti a rendelkezésre nem álló összeg szabálytalan felhasználását. Márpedig az alkalmazott jogszabályok a támogatási összeg nem szabályszerű felhasználásához, illetve annak fel nem használásához fűzik csak a visszafizetés jogkövetkezményét. Emellett a felperes is arra hívta fel az alperest, hogy 2009. december 31-ig használja fel a fejlesztési támogatásokat, és a felhasználást, valamint annak jogszerűségét 2010. március 15-ig igazolja.

Az alperes könyvelési adatai, a tárgyi eszköz nyilvántartás és az állományba vételi bizonylatok alapján megállapította, hogy a 2009. december 31-ét megelőzően történt eszközvásárlások jogszerűek voltak. Elfogadta a 120.000 forint felhasználását továbbképzésre és a gyakorlati szakképzési telephely 3.473.613 forintos közüzemi díjait is mint a tárgyi eszköz működtetési költségeket. A felperes keresetének ez a része tehát az elsőfokú ítélet szerint alaptalan volt.

Megalapozottnak találta ugyanakkor a felperes cecei ingatlan használati jogával kapcsolatos igényét. Álláspontja szerint egyértelműen megállapítható volt ugyanis, hogy az ingatlan tényleges használata 2010. január 1-jét követően kezdődött, mert az ingatlan legkorábban 2010 szeptemberétől induló oktatási évben lehetett szakképzési oktatási céllal használatban. Így a 2008. december 31-ig befolyt fejlesztési támogatások összegét az ingatlan bérleti díjára nem használhatta fel az alperes. Ezért a bíróság 32.000.000 forint jogosulatlanul felhasznált támogatási összeg visszafizetésére kötelezte az alperest.

Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes kérte az ítéletét, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján változtassa meg, az eredeti kereseti követelésnek adjon helyt és az alperest marasztalja perköltségben. Másodlagosan kérte, hogy a Pp. 252. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helyezze hatályon kívül, és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárásra.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő, megalapozatlan és iratellenes. A megállapított tényállás hiányos, abban ugyanis nem szerepel, hogy a gyakorlati képzés fejlesztésére fel nem használt 51.795.867 forint nem állt rendelkezésre az erre a célra elkülönített bankszámlán, hanem a fenntartó alapítvány kuratóriumának döntése alapján a fennálló pénzügyi nehézségek áthidalása érdekében azt egyéb célokra fordította az alperes. Az összeg sorsát illetően az alperes ellentmondásos nyilatkozatokat tett az ellenőrzést követő észrevételeiben. A rendelkezésre nem állást elismerte, utóbb azonban arra hivatkozott, hogy az összegeket szabályosan elköltötte.

A bíróság a szakértő kirendelését mellőzte, ennek azonban nem adta indokát az ítéletben, és nem rendelkezett a szakértői díjelőleg visszafizetéséről sem. A fent leírtakat az elsőfokú bíróság nem is vizsgálta arra hivatkozással, hogy a könyvelési hibák nem olyan súlyúak, melyek a szabálytalanság alapjául szolgálnának. Az ítélet indokolásában sem adott számot arról az elsőfokú bíróság, hogy mindezeket miért hagyta figyelmen kívül. Kifejtette, hogy a maradványösszeg hiányának alperes által elismert ténye önmagában véve szabálytalan felhasználás akkor is, ha ezt külön nem állapítja meg a jegyzőkönyv.

Helytelenül hivatkozott a bíróság az ellenőrzés időelőttiségére is, hiszen a 2008. évi bevételek vizsgálatát már 2009. január 1. után meg lehetett kezdeni. Ezzel szemben a bíróság részletesen

vizsgálta az alperes által a felhasználás körében benyújtott számlákat, és megállapította, hogy azok szabályos felhasználást igazolnak, ezt azonban nem indokolta meg tételesen. E kérdés szakkérdés, ehelyett azonban a bíróság döntött. Azzal, hogy az eljárásban olyan számlák elfogadásáról hozott döntést, amelyek tárgyában a felek között a pert megelőzően vita volt, és az nem vezetett eredményre, jogszabálysértő módon túlterjeszkedett a kereseten. Ezzel a Pp. 215. §-ának (1) bekezdését sértette, és az alperes elő nem terjesztett megállapítási keresete tárgyában döntött a bíróság.

Az ítélet elleni fellebbezésében az alperes elsősorban az elsőfokú ítélet megváltoztatását, és a felperes keresetének teljes egészében történő elutasítását, másodlagosan pedig azt kérte, hogy az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének öt 32.000.000 forint és kamatai megfizetésére kötelező rendelkezését helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot e keretben utasítsa a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára. Kérte a felperest perköltségében marasztalni.

Kifejtette, hogy a bíróság az ingatlan használati jogával kapcsolatos döntés körében tévesen értelmezte a rendelet 38. §-ának (6) bekezdését, amely szerint magát a támogatást kell felhasználni 2009. december 31. napjáig, nem pedig a fejlesztési támogatással beszerzett vagyont. Márpedig a támogatást 2009. december 23-án és 25-én használták fel, mert az ingatlan bérleti díját ekkor fizették meg. Ezen túl az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a perbeli szerződést haszonkölcsön szerződésnek: az tartalmilag tartós bérlet vagy haszonbérlet. Ennek azonban nincs perdöntő jelentősége, mert a szerződés 2. és 3. pontja leírja, hogy az alperes 32.000.000 forintot köteles fizetni az ingatlan használata fejében. Egyébként sem a bérleti, sem a haszonbérleti szerződés létrejöttének nem feltétele a birtokbaadás. Az alperes tehát 2009. december 31. napját megelőzően megszerezte a bérleti, haszonbérleti jogot, és a vagyoni értékű jogot könyveiben nyilvántartásba vette. A szakképzési hozzájárulás felhasználása a törvény 1. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján jogszerű volt, hiszen az ingatlanok maradéktalanul megfeleltek a feltételeknek, abban képzéseket kívánt az iskola tartani. Az alperes a rendelet 38. §-ának (6) bekezdése szerinti határidőben a használatért járó ellenértéket átutalta, a felhasználás határidejét tehát betartotta. Az alperes a 2009. december 21. napján hatályba lépett szerződés alapján nyilvánvalóan nem tudott 7 nap alatt működési engedélyt szerezni, ennek megszerzése hónapokat igényelt. Egyébként e körben a felperes bizonyítékot sem szolgáltatott, és keresetének jogalapját sem dolgozta ki megfelelően. Kifejtette, hogy a felperes a törvényben és a rendeletben írt ellenőrzési kötelezettségének sem tett megfelelően eleget.

Az alperes fellebbezése megalapozott, a felperes fellebbezése alaptalan.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes az elsőfokú ítéletnek öt az ellentmondás illetékének állam javára megfizetésére kötelező rendelkezése ellen nem nyújtott be fellebbezést, ezért az ítélet e rendelkezése a Pp. 228. §-ának (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett. Ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletnek nem volt jogerőre emelkedett rendelkezése, mert a keresetnek részben helyt adó ítélet ellen a felperes a keresete szerinti marasztalás, az alperes pedig a kereset teljes elutasítása érdekében fellebbezett, vagyis azt a másodfokú bíróság érdemben teljes terjedelmében felülbírált. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges körben lefolytatta, a tényállást helyesen állapította meg, azonban az abból levont jogi következtetésével a másodfokú bíróság nem értett egyet.

Mindenek előtt arra mutat rá a másodfokú bíróság, hogy a perben a támogatás felhasználásának jogszerűségét és határidőbeliségét megelőzően eldöntendő elsődleges jogkérdés az volt, hogy a felperes egyáltalán érvényesítheti-e saját nevében, saját jogán a keresetben meghatározott követelést az alperessel szemben a polgári peres eljárásban.

A Polgári Törvénykönyvről szóló, korábban hatályos 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 1. §-ának (1) bekezdése szerint a törvény az állampolgárok, valamint az állami, önkormányzati, gazdasági és civil szervezetek, továbbá más személyek vagyoni és egyes személyi viszonyait szabályozza. Az e viszonyokat szabályozó más jogszabályokat – ha eltérően nem rendelkeznek – a Ptk.-val összhangban, annak rendelkezéseire figyelemmel kell értelmezni, míg a Pp. 1. §-a egyértelművé teszi, hogy a polgári peres eljárás tárgya a természetes személyek és más személyek vagyoni és személyi jogaival kapcsolatban felmerült jogviták eldöntése. A keresetével polgári pert indító fél tehát az ellenérdekű fél által megsértett polgári jogának védelme érdekében kér jogvédelmet, és a polgári perben eljáró bíróságnak a bírósághoz forduló személyeknek a Ptk. szabályozási hatálya alá tartozó személyi és vagyoni viszonyait kell elbírálnia.

A megsértett személyi, illetőleg vagyoni jog alapja a relatív szerkezetű, vagy az abszolút szerkezetű jog megsértése folytán relatív szerkezetűvé alakult polgári jogi jogviszony, amelyből eredően a félnek polgári joga keletkezik a másik féllel szemben a követelés érvényesítésére. A polgári jogi jogviszonyból jellemzően dologi vagy kötelmi hatályú jogosultságok keletkeznek. A jogérvényesítés lehetőségét azonban minden esetben olyan jogviszony keletkezteti, amelynek egyes elemeit vagy a jogszabály normatartalma, vagy maguknak a mellérendelt – azaz a jogviszony létrejöttének időpontjában is azonos jogokkal és kötelezettségekkel rendelkező – személyeknek az akaratnyilatkozatai határozzák meg (szerződéses jogviszony).

A perben nem merült fel adat arra, hogy a felperes igényérvényesítésére a peres felek között fennálló dologi vagy személyi jogot tartalmazó abszolút szerkezetű jogviszony megsértése adott volna alapot. Így kétségtelenül megállapítható, hogy a felperes az alperessel szemben indított marasztalás iránti keresetével relatív szerkezetű kötelmi jogviszonyból eredő polgári jogot kívánt érvényesíteni.

A kötelmi hatályú jogosultságon alapuló követelést mint a relatív hatályú – meghatározott személyek között fennálló – jogviszonyból fakadó alanyi jogot az állam által biztosított kényszer érvényesítésének lehetősége emeli az igény szintjére, ezért a polgári peres eljárásban a kötelmi igény a relatív hatályú jogviszony alanyaival szemben érvényesíthető. A Ptk. 198. §-ának (1) bekezdése alapján szolgáltatás teljesítésének kötelezettsége és szolgáltatás követelésének jogosultsága szerződésből keletkezik. Nem vitás tény azonban, hogy az adott esetben a felperes jogelődje és az alperes között nem állt fenn szerződéses jogviszony.

De a felperes nem is erre hivatkozott, hanem közvetlenül az általa megjelölt jogszabályok alapján kívánt az alperessel szemben igényt érvényesíteni. A Ptk. 198. §-ának (3) bekezdése valóban kimondta, hogy szolgáltatásra irányuló kötelezettség és jogosultság jogszabályból, vagy hatósági rendelkezésből szerződéskötés nélkül is keletkezik, ha a jogszabály vagy a törvényes jogkörében eljáró hatóság így rendelkezik, és a kötelezettet, a jogosultat és a szolgáltatást kellő pontossággal meghatározza. Ebben az esetben – jogszabály vagy hatóság eltérő rendelkezése hiányában – a szerződésre irányadó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. Az ilyen jogcímen történő igényérvényesítés feltétele tehát az, hogy a fenti rendelkezés szempontjából jogszabálynak minősülő jogi norma pontosan meghatározza a szolgáltatás jogosultját, kötelezettjét, illetőleg a szolgáltatás tartalmát.

Az adott esetben a felperes által keresete jogalapjaként megjelölt törvény a Ptk. 685. §-ának a) pontja értelmében ugyan jogszabálynak minősül, elvileg tehát megalapozhatná a felperes Ptk. 198. §-ának (3) bekezdéséből fakadó igényét, azonban a törvénynek nincs olyan rendelkezése – és illet a

felperes sem tudott megjelölni – amely a felperest vagy jogelődeit feljogosította volna arra, hogy a jogszerűtlenül felhasznált összegeket a jogalanyoktól közvetlenül polgári perben visszakövetelje. A törvénynek a 2009. évi XLIV. törvénnyel a törvényi szintű szabályozás megteremtése érdekében rendeletből átemelt, 2009. július 1. napja után hatályos rendelkezései is csak azt rögzítették, hogy a felperes jogelődjének a fejlesztési támogatások felhasználása körében milyen ellenőrzési feladatai és jogkörei voltak (4/B.-4/G. §). Arról is rendelkezett a jogszabály, hogy mi a helyzet akkor, ha valaki jogellenesen használja fel a fejlesztési támogatásokat (4/F. § (4) bekezdés). Nem volt azonban utalás arra nézve, hogy visszafizetés hiányában ki, mikor és milyen jogcímen jogosult a jogszerűtlenül felhasznált összeg megtérülése érdekében eljárni. Ebből következően az adott jogviszony tekintetében nem teljesülnek a Ptk. 198. §-ának (3) bekezdésében írt feltételek, mert a kötelezett személye (alperes) és a szolgáltatás (jogosulatlanul felhasznált támogatási összeg) ugyan egyértelműen megállapítható, de a jogosult személye nem. A felperes által hivatkozott rendelet pedig a Ptk. 685. §-ának a) pontja értelmében nem minősül jogszabálynak, mert az nem kormányrendelet, hanem a szociális és munkaügyi miniszter rendelete volt, ezért annak alapján a Ptk. 198. §-ának (3) bekezdése szerinti kötelelem létrejötte kizárt.

Az ellenőrzés szabályozottságára tekintettel nyilvánvaló, hogy a felperes jogelődje és a fejlesztési forrásokat felhasználók között közigazgatási jogviszony állt fenn, de törvényes felhatalmazás hiányában a felperes jogelődjének a visszafizetésre felhívó egyszerű hivatalos levelei nem tekinthetők e tárgykörben született, jogorvoslattal támadható hatósági határozatoknak sem. Ennek ellenére azonban egymással polgári jogi kapcsolatban sem állnak, mert az alperes a támogatási szerződést nem a felperes jogelődjével, hanem a fejlesztési támogatás megfizetőjével kötötte, és a fentiek szerint jogszabály rendelkezésén alapuló kötelelem sincs közöttük. Az államot megillető követelések beszedésének részletes eljárásrendje hiányából pedig nem következik automatikusan az, hogy az igény polgári peres úton érvényesíthető lenne. A visszakövetelési igények érvényesíthetősége körében mutatkozó joghézag megszüntetése olyan jogalkotói feladat, amely jogalkalmazói jogértelmezés útján nem pótolható.

Minderre tekintettel szükségtelenül vizsgálta az elsőfokú bíróság érdemben a felperes keresetét, mert megfelelő jogalap hiányában az nyilvánvalóan és teljes egészében alaptalan, ezért azt el kellett utasítani. A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperes keresetét teljes egészében elutasította.

A kereset elutasítására tekintettel a felperes mind az első-, mind a másodfokú eljárásban teljes egészében pervesztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján első- és másodfokú perköltséget is köteles fizetni az alperesnek, melyet a másodfokú bíróság az 51.795.876 forintos pertárgyértékből kiindulva a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdés a) és b) pontja, valamint (5) bekezdése alapján mindösszesen 2.500.000 forint + áfa összegben határozott meg. A felperest az Itv. 5. §-ának (1) bekezdés c) pontja alapján megillető személyes illetékmentesség folytán le nem rótt 1.500.000 forint kereseti, illetőleg 1.156.669 forint fellebbezési és az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési illetéket az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése és a költségmentességnek a bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, valamint 14. §-a alapján az állam viseli. Ezért az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest illetékfizetésre kötelező rendelkezéseit mellőzte, és az állam által viselt kereseti illeték összegét felemelte a másodfokú bíróság.

, 2017. február 7.

. Hőbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Dr. Örkényi László s.k.
előadó bíró

Egriné dr. Salamon Emma s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

Fővárosi Ítéltábla
9.Pf.20.649/2018/4/II.

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Major ErzsébetÜgyvédi Iroda (**felperesi jogi képviselő címe**, ügyintéző: dr. Major Erzsébetügyvéd) által képviselt **felperes neve (felperes címe)** felperesnek – a Tamási BertoldÜgyvédi Iroda **alperesi jogi képviselő 1 címe)** és az Olajos és Társa Ügyvédi Iroda (**alperesi jogi képviselő 2 címe)** által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen **támogatás visszafizetése** iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2016. június 9. napján meghozott 36.P.22.366/2013/57. számú ítélete ellen a felperes 59. sorszámon előterjesztett és 60. sorszámon indokolt, valamint az alperes 58. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezését nem érinti. A fellebbezett körben az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja, a keresetet teljes egészében elutasítja, és az alperest mentesíti az elsőfokú perköltség, valamint a kereseti illeték részbeni megfizetése alól. A kereseti illeték megfizetéséről és viseléséről hozott rendelkezést úgy változtatja meg, hogy azt egészében az állam viseli. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.500.000 (kétfmillió-ötszázezer) forint + áfa együttes első- és másodfokú, valamint felülvizsgálati perköltséget.

A fellebbezési és a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest 51.795.867 forint nem jogszerűen felhasznált fejlesztési támogatás és annak a 13/2008. (VII. 22.) SZMM rendelet (a továbbiakban: rendelet) 37. §-ának (3) bekezdésében írt kamata, valamint a perrel felmerült költségek megfizetésére. Keresetének jogalapjaként a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: törvény) és a rendelet szabályaira hivatkozott.

Az alperes a kereset elutasítását és perköltségeinek megállapítását kérte. Arra hivatkozott, hogy 2009. december 31. napjáig jogszerűen használta fel szakképzés fejlesztési célra a támogatási összegeket.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 32.000.000 forintot és annak 2010. március 16. napjától a kifizetésig járó, a mindenkorli jegybanki alapkamat kétszeresének megfelelő mértékű kamatát, valamint 190.000 forint részperköltséget. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Megállapította, hogy a felperes illetékmentessége folytán le nem rótt kereseti illetékből 915.000 forintot, valamint az alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt bírósági meghagyás elleni ellentmondás 450.000 forint illetékét az alperes köteles az adóhatóság külön felhívására az államnak megfizetni, míg a fennmaradó 585.000 forint kereseti illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolásában kifejtette, a bíróságnak abban a kérdésben kellett döntenie, hogy a szakképzési támogatás felhasználása megfelelt-e a jogszabályoknak. Megállapította, hogy a 2009. november 2-án tartott ellenőrzés idő előtti volt, ugyanis a támogatások felhasználására az alperes 2009. december 31-ig volt jogosult. Az, hogy a per tárgyát képező 51.795.867 forint nem állt rendelkezésre, még nem alapozza meg a felperes által előírt fizetési kötelezettséget, hiszen a számviteli, könyvelési szabályok betartásának elmulasztása nem jelenti a rendelkezésre nem álló összeg szabálytalan felhasználását. Márpedig az alkalmazott jogszabályok a támogatási összeg nem szabályszerű felhasználásához, illetve annak fel nem használásához fűzik csak a visszafizetési kötelezettség jogkövetkezményét. Emellett a felperes is arra hívta fel az alperest, hogy 2009. december 31-ig használja fel a fejlesztési támogatásokat, és a felhasználást, valamint annak jogszerűségét 2010. március 15-ig igazolja.

Az alperes könyvelési adatai, a tárgyi eszköz nyilvántartás és az állományba vételi bizonylatok alapján megállapította, hogy a 2009. december 31-ét megelőzően történt eszközvásárlások jogszerűek voltak. Elfogadta a 120.000 forint felhasználását továbbképzésre és a gyakorlati szakképzési telephely 3.473.613 forintos közüzemi díjait is mint a tárgyi eszköz működtetési költségeket. A felperes keresetének ez a része tehát az elsőfokú ítélet szerint alaptalan volt.

Megalapozottnak találta ugyanakkor a felperes cecei ingatlan használati jogával kapcsolatos igényét. Álláspontja szerint egyértelműen megállapítható volt ugyanis, hogy az ingatlan tényleges használata 2010. január 1-jét követően kezdődött, mert az ingatlan legkorábban 2010 szeptemberétől induló oktatási évben lehetett szakképzési oktatási céllal használatban. Így a 2008. december 31-ig befolyt fejlesztési támogatások összegét az ingatlan bérleti díjára nem használhatta fel az alperes. Ezért a bíróság 32.000.000 forint jogosulatlanul felhasznált támogatási összeg visszafizetésére kötelezte az alperest.

Az ítélet elleni fellebbezésében a felperes kérte az ítéletét, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján változtassa meg, az eredeti kereseti követelésnek adjon helyt és az alperest marasztalja perköltségben. Másodlagosan kérte, hogy a Pp. 252. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét a másodfokú bíróság helyezze hatályon kívül és utasítsa az elsőfokú bíróságot új eljárásra.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő, megalapozatlan és iratellenes. A megállapított tényállás hiányos, abban ugyanis nem szerepel, hogy a gyakorlati képzés fejlesztésére fel nem használt 51.795.867 forint nem állt rendelkezésre az erre a célra elkülönített bankszámlán, hanem a fenntartó alapítvány kuratóriumának döntése alapján a fennálló pénzügyi nehézségek áthidalása érdekében azt egyéb célokra fordította az alperes. Az összeg sorsát illetően az alperes ellentmondásos nyilatkozatokat tett az ellenőrzést követő észrevételeiben. A rendelkezésre nem állást elismerte, utóbb azonban arra hivatkozott, hogy az összegeket szabályosan elköltötte.

A bíróság a szakértő kirendelését mellőzte, ennek azonban nem adta indokát az ítéletben, és nem rendelkezett a szakértői díjelőleg visszafizetéséről sem. A fent leírtakat az elsőfokú bíróság nem is vizsgálta arra hivatkozással, hogy a könyvelési hibák nem olyan súlyúak, melyek a szabálytalanság alapjául szolgálnának. Az ítélet indokolásában sem adott számot arról az elsőfokú bíróság, hogy mindezeket miért hagyta figyelmen kívül. Kifejtette, hogy a maradványösszeg hiányának alperes által elismert ténye önmagában véve szabálytalan felhasználás akkor is, ha ezt külön nem állapítja meg a jegyzőkönyv.

Helytelenül hivatkozott a bíróság az ellenőrzés időelőttiségére is, hiszen a 2008. évi bevételek vizsgálatát már 2009. január 1. után meg lehetett kezdeni. Ezzel szemben a bíróság részletesen vizsgálta az alperes által a felhasználás körében benyújtott számlákat, és megállapította, hogy azok szabályos felhasználást igazolnak, ezt azonban nem indokolta meg tételesen. E kérdés szakkérdés, ehelyett azonban a bíróság döntött. Azzal, hogy az eljárásban olyan számlák elfogadásáról hozott döntést, amelyek tárgyában a felek között a pert megelőzően vita volt, és az nem vezetett eredményre, jogszabálysértő módon túlterjeszkedett a kereseten. Ezzel a Pp. 215. §-ának (1) bekezdését sértette, és az alperes elő nem terjesztett megállapítási keresete tárgyában döntött a bíróság.

Az ítélet elleni fellebbezésében az alperes elsősorban az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének teljes egészében történő elutasítását, másodlagosan pedig azt kérte, hogy az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletének őt 32.000.000 forint és kamatai megfizetésére kötelező rendelkezését helyezze hatályon kívül, és az elsőfokú bíróságot e keretben utasítsa a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára. Kérte a felperest perköltségében marasztalni.

Kifejtette, hogy a bíróság az ingatlan használati jogával kapcsolatos döntés körében tévesen értelmezte a rendelet 38. §-ának (6) bekezdését, amely szerint magát a támogatást kell felhasználni 2009. december 31. napjáig, nem pedig a fejlesztési támogatással beszerzett vagyont. Márpedig a támogatást 2009. december 23-án és 25-én használták fel, mert az ingatlan bérleti díját ekkor fizették meg. Ezen túl az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a perbeli szerződést haszonkölcsön szerződésnek: az tartalmilag tartós bérlet vagy haszonbérlet. Ennek azonban nincs perdöntő jelentősége, mert a szerződés 2. és 3. pontja leírja, hogy az alperes 32.000.000 forintot köteles fizetni az ingatlan használata fejében. Egyébként sem a bérleti, sem a haszonbérleti szerződés létrejöttének nem feltétele a birtokbaadás. Az alperes tehát 2009. december 31. napját megelőzően megszerezte a bérleti, haszonbérleti jogot, és a vagyoni értékű jogot könyveiben nyilvántartásba vette. A szakképzési hozzájárulás felhasználása a törvény 1. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján jogszerű volt, hiszen az ingatlanok maradéktalanul megfeleltek a feltételeknek, abban képzéseket kívánt az iskola tartani. Az alperes a rendelet 38. §-ának (6) bekezdése szerinti határidőben a használatért járó ellenértéket átutalta, a felhasználás határidejét tehát betartotta. Az alperes a 2009. december 21. napján hatályba lépett szerződés alapján nyilvánvalóan nem tudott hét nap alatt működési engedélyt szerezni, ennek megszerzése hónapokat igényelt. Egyébként e körben a felperes bizonyítékot sem szolgáltatott, és keresetének jogalapját sem dolgozta ki megfelelően. Kifejtette, hogy a felperes a törvényben és a rendeletben írt ellenőrzési kötelezettségének sem tett megfelelően eleget.

Fellebbezésének kiegészítésében arra is hivatkozott, hogy a felperesnek nincs keresetösségi joga, mert nincs olyan jogszabály, amely a támogatás összegének visszakövetelésére feljogosítaná. Bejelentette, hogy a felperes által indítványozott szakértő kirendelését nem ellenzi.

A másodfokú bíróság 9.Pf.21.125/2016/3/II. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezését nem érintette, a fellebbezett körben az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta, a keresetet teljes egészében elutasította, és az alperest mentesítette az elsőfokú perki költség, valamint a kereseti illeték részbeni megfizetése alól. A kereseti illeték megfizetéséről és viseléséről hozott rendelkezést úgy változtatta meg, hogy azt egészében az állam viseli. Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.500.000 (kétfélmillió-öttszázezer) forint + áfa együttes első- és másodfokú perki költséget. Megállapította, hogy a fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a felperes az alperessel szemben indított marasztalás iránti keresetével relatív szerkezetű kötelmi jogviszonyból eredő polgári jogot kívánt érvényesíteni az általa megjelölt jogszabályok és a Ptk. 198. §-ának (3) bekezdése alapján. A felperes által hivatkozott rendelet azonban a Ptk. 685. §-ának a) pontja értelmében nem minősül jogszabálynak, mert az nem kormányrendelet, hanem a szociális és munkaügyi miniszter rendelete volt, ezért annak alapján a Ptk. 198. §-ának (3) bekezdése szerinti kötelem létrejötte kizárt.

Az ellenőrzés szabályozottságára tekintettel ezzel szemben nyilvánvaló, hogy a felperes jogelődje és a fejlesztési forrásokat felhasználók között közigazgatási jogviszony állt fenn, de törvényes felhatalmazás hiányában a felperes jogelődjének a visszafizetésre felhívó egyszerű hivatalos levelei nem tekinthetők e tárgykörben született, jogorvoslattal támadható hatósági határozatoknak sem. A peres felek egymással polgári jogi kapcsolatban sem állnak. Minderre tekintettel szükségtelenül vizsgálta az elsőfokú bíróság érdemben a felperes keresetét, mert megfelelő jogalap hiányában az nyilvánvalóan és teljes egészében alaptalan.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és elsődlegesen a kereseti kérelemnek helyt adó, másodlagosan az első- vagy másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasító határozat meghozatalát kérte.

Indokolásként arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértő módon értelmezte a Ptk. 198. §-ának (3) bekezdését, tekintettel arra, hogy a törvény 17. §-ának (3) bekezdése olyan törvényi szintű szabályozást tartalmaz, amely alapján a peres felek közötti kötelmi jogviszony létrejön. Utalt a támogatási szerződésekkel kapcsolatban kialakult bírói gyakorlatra, valamint a pénzügyi támogatásokkal kapcsolatos polgári és közigazgatási ügyek joggyakorlat elemző csoport megállapítására is, amelyek szintén azt támasztják alá, hogy a felperes a perbeli követelést érvényesítheti az alperessel szemben.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban fenntartását kérte.

A Kúria Gfv.VII.30.433/2017/6. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Megállapította, hogy a felülvizsgálati eljárásban a peres feleknek 12.700-12.700 forint felülvizsgálati eljárási költsége merült fel. A felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték összege 3.500.000 forint.

Végzésének indokolásában kifejtette, hogy a peres felek között nem abban volt vita, hogy közöttük jött-e létre a perbeli támogatási szerződés, hanem abban, hogy a felperes jogosult-e a szerződésből eredő pénzkövetelés érvényesítésére, azaz van-e keresetösségi joga (perbeli legitimációja). Az 1/2012. (XII. 10.) KMK-PK közös vélemény alapján kifejtette, hogy amennyiben a jogszabály a támogatási szerződésekkel kapcsolatban közigazgatási hatáskört a jogviszonyban szereplő szervezet

részére kifejezetten nem biztosít, úgy a jogviszony az egyes közjogi elemek ellenére is a Ptk. 1. §-ának (1) bekezdése szerinti polgári jogi jogviszonynak minősül. Az SzMM rendelet 31. §-ának e) pontját helyesen úgy kell értelmezni, hogy az a felperest felhatalmazza a fejlesztési támogatásokkal kapcsolatos vagyoni igények érvényesítésére, amely jogszabályi rendelkezés alapján a perbeli legitimációja megállapítható.

A Kúria mindezekre figyelemmel a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és a másodfokú bíróságot új eljárásra, új határozat hozatalára utasította azzal, hogy a megismételt eljárásban a másodfokú bíróságnak érdemben kell elbírálnia a felperes és az alperes fellebbezésében írt hivatkozásokat.

Az alperes fellebbezése megalapozott, a felperes fellebbezése alaptalan.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes az elsőfokú ítéletnek őt a bírósági meghagyás elleni ellentmondás illetékének állam javára történő megfizetésére kötelező rendelkezése ellen nem nyújtott be fellebbezést, ezért az ítélet e része a Pp. 228. §-ának (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett. Ezt meghaladóan az elsőfokú ítéletnek nem volt jogerőre emelkedett rendelkezése, mert a keresetnek részben helyt adó ítélet ellen a felperes az alperes keresete szerinti marasztalása, az alperes pedig a kereset teljes elutasítása érdekében fellebbezett. Ezért a másodfokú bíróság – az ellentmondás illetékével kapcsolatos rendelkezést meghaladóan – teljes terjedelmében felülbírált az elsőfokú ítéletet. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges körben lefolytatta, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, a tényállást helyesen állapította meg, de az ítélet tábla az abból levont jogi következtetésével nem értett egyet az alábbiak miatt.

A másodfokú bíróságnak a megismételt eljárásban a Kúria utasításai szerint arról kellett döntenie, hogy a fellebbezésekben írtak mennyiben megalapozottak. Az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben a felperes keresete a megjelölt jogszabályok mellett azon a tényalapon nyugodott, hogy a 2009. november 2-i jegyzőkönyv szerint az alperes szabálytalanságot követett el azzal, hogy a felperes keresetében megjelölt 51.795.867 forint hiány volt a számláján. Azt is állította a felperes, hogy ezen tényt az alperes jegyzőkönyvre tett észrevételei is bizonyították. Az alperes a felperes állítását maga sem vitatta, de azzal védekezett, hogy a hivatkozott jegyzőkönyv szabálytalanságot valójában nem állapított meg. Rögzítette, hogy a felperes egyéb jogszabályokra nem hivatkozott, és más tényt a kereset alapjaként nem jelölt meg. Ebből következően az elsőfokú bíróságnak ebben a keretben kellett volna lefolytatnia az eljárást.

A felperes fellebbezésben éppen azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság tévesen ítélte meg keresetének tartalmát, és az alperes által becsatolt számlákat vizsgálta, noha erre a per anyaga nem terjedhetett volna ki. Mindezzel a másodfokú bíróság is egyetértett, mert a felek jognyilatkozataihoz a bíróság kötve van a Pp. 3. §-ának (2) bekezdése alapján. Ez kiterjed a nyilatkozatok jogi és ténybeli tartalmára is. Azaz a per tárgya, a kereset tényalapja az adott esetben annyi volt, hogy az alperes elkövetett-e valamilyen szabálytalanságot azzal, hogy az ellenőrzés időpontjában 51.795.867 forint hiány volt a számláján.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint a kereset tényalapjaként megjelölt jegyzőkönyvi megállapítás önmagában nem valósít meg szabálytalanságot. Ugyanis a jegyzőkönyv VI. pontjában kifogásként azt rögzítették, hogy az alperesnél „a támogatás összegéből jogszerűtlen felhasználás nem történt, de a záró maradvány összege az intézmény bankszámláján nem található meg”. Jogszerűtlen felhasználás miatt befizetendő összeg azonban nincs, mert jogszerűtlen felhasználást sem rögzít a jegyzőkönyv. A VII. pontban is csak arra hívta fel a jegyzőkönyvet készítő felperesi

megbízott az alperes figyelmét, hogy „a 2008. december 31-i maradványt 2009. december 31-ig használhatja fel”. A jegyzőkönyv tehát, amire a felperes hivatkozik mint közigazgatási aktus visszafizetési kötelezettséget nem állapít meg, és nem ír elő. Ebből következően a jegyzőkönyv mint tényalap alapján az alperesnek visszafizetési kötelezettsége nincs, az előterjesztett felperesi keresetet tehát eleve el kellett volna utasítani.

Ehhez képest az elsőfokú bíróság más tényalapon bírálta el a keresetet, mert azt vizsgálta, hogy a felhasználás a 2009. december 31. keletkezett számlák alapján jogszerű volt-e. Erre azonban a Pp. 3.-ának (2) bekezdése alapján nem lett volna lehetősége, ezért az ezzel kapcsolatos indokolást a másodfokú bíróság mellőzi.

A Fővárosi Ítéltábla már az előző másodfokú eljárásban is kifejtette, hogy a perbelihez hasonló esetekben hogyan lehet igényt érvényesíteni, ezért a felperes igényérvényesítését a másodfokú bíróság továbbra sem látja megalapozottnak. A rendelet Kúria hatályon kívül helyező végzésében megjelölt 31. §-ának e) pontja ugyanis nem a perbeli esetre vonatkozik, hanem a Munkaerőpiaci Alap kezelésével kapcsolatos szabálytalanságok esetén alkalmazandó, a perbeli esetben azonban nem ilyen támogatás felhasználásáról van szó. A visszafizetést sem a felperes javára és számlájára kell teljesíteni. Ebből következően a felperes saját nevében, saját javára nem követelheti vissza a per tárgyát képező összegeket.

Minderre tekintettel szükségtelenül folytatott le bizonyítást az elsőfokú bíróság, mert a felperes keresetét jogalap hiányában teljes egészében el kellett volna utasítania.

Ebből következően a felperes által indítványozott szakértői bizonyítás elrendelése is szükségtelen volt. A felperes fellebbezésében a szakértői díj előlegezésével kapcsolatban megfogalmazott kifogás pedig Pp. 212. §-ának (1) bekezdése értelmében nem ítéletre tartozó kérdés, ezzel kapcsolatos kérelmét a felperes az elsőfokú bíróságnál terjesztheti elő.

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperes keresetét teljes egészében elutasította.

A kereset elutasítására tekintettel a felperes mind az első-, mind a másodfokú eljárásban teljes egészében pervesztes lett, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján első-, másodfokú és felülvizsgálati perköltséget is köteles fizetni az alperesnek, melyet a másodfokú bíróság az 51.795.876 forintos pertárgyértékből kiindulva a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdés a) és b) pontja, valamint (5) bekezdése alapján mindösszesen 2.500.000 forint + áfa összegben határozott meg. A felperest az Itv. 5. §-ának (1) bekezdés c) pontja alapján megillető személyes illetékmentesség folytán le nem rótt 1.500.000 forint kereseti, illetőleg 1.156.669 forint fellebbezési és 3.500.000 forint felülvizsgálati illetéket, továbbá alperes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt 2.500.000 forint fellebbezési illetéket az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése és a költségmentességnek a bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése, valamint 14. §-a alapján az állam viseli. Ezért az elsőfokú bíróság ítéletének az alperest illetékfizetésre kötelező rendelkezéseit mellőzte, és az állam által viselt kereseti illeték összegét felemelte a másodfokú bíróság.

Budapest, 2018. szeptember 11.

. Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

. Örkényi László s.k.
előadó bíró

. Gyuris Judit s.k.

bíró

A kiadmány hitelül: